

Oproep tot verzoening onder christenen

Toen hij in 1940 Genève verliet om de gemeenschap van Taizé op te richten, werd frère Roger gedreven door de intuïtie dat als christenen een zuurdesem van vrede zijn in de mensheid, ze hun onderlinge verzoening niet tot later kunnen uitstellen. Jaren later beschreef hij zijn eigen weg hierin als volgt:

“Geraakt door het getuigenis dat mijn grootmoeder met haar leven gaf, vond ik, in navolging van haar, mijn eigen christelijke identiteit: ik bracht in mijzelf een verzoening tot stand tussen het geloof van mijn wortels en het Mysterie van het katholieke geloof, zonder de verbondenheid met wie dan ook te verbreken.”

Deze weg die frère Roger opende is een moeilijke weg, die veel van ons vraagt. Een weg ook waarin nog veel valt te onderzoeken.

In Christus behoren we aan elkaar toe. Als de christenen onderling verdeeld zijn, is de boodschap van het evangelie niet goed meer te horen.

Hoe zouden we in kunnen gaan op de nieuwe uitdagingen in onze maatschappij, met name die van de secularisatie en de onderlinge verstandhouding tussen culturen, als we de gaven die de heilige Geest aan elk van de christelijke tradities toevertrouwde, niet bundelen? Hoe kunnen we aan iedereen de vrede van Christus doorgeven en zelf verdeeld zijn?

Laten we niet meer zoveel energie verliezen aan de tegenstellingen tussen christenen, soms zelfs tot binnen onze eigen gezindte toe! Laten we elkaar weer vaker vinden door samen te zijn in de aanwezigheid van God, in het luisteren naar het Woord, in de stilte en lofprijzing:

Laten we één keer per maand of kwartaal de inwoners van onze stad, ons dorp of onze streek uitnodigen voor een ‘verzoeningswake’.¹

Jongeren zouden zo’n wake voor kunnen bereiden door op weg te gaan naar de ander: naar een andere parochie of gemeente, een andere beweging of groep. Ze kunnen zelfs jongeren uitnodigen die op zoek zijn naar het geloof.

Zo groeit het verlangen om zoveel mogelijk samen te doen. Dat wat ons samenbindt is belangrijker dan dat wat ons scheidt: laten we die werkelijkheid zichtbaar maken door onze manier van leven!

¹ Elke maand wordt er op de internetsite www.taize.fr (rubriek ‘gebed – liederen’) zowel een voorbeeld gegeven van zo’n gebedswake als een overweging bij een bijbeltekst die kan dienen als inleiding voor een moment van uitwisseling na het gebed. Het spreekt voor zich dat zo’n initiatief niet het gebedsleven in de kerkgemeenschap kan vervangen.

De verschillende christelijke tradities zijn al begonnen met het onderling uitwisselen van hun gaven. Wij zien in Taizé hoe door het gemeenschappelijk gebed en de persoonlijke ontmoetingen het wederzijdse respect zich verdiept en dat zo’n uitwisseling op een heel natuurlijke manier daarin plaatsvindt.

Bepaalde aspecten van het Mysterie van het geloof komen bij bepaalde christelijke tradities beter tot hun recht.

De christenen van het oosten hebben altijd meer nadruk gelegd op de opstanding van Christus die de wereld nu al omvormt. Is het niet dankzij deze overtuiging dat velen van hen tientallen jaren van lijden in de afgelopen eeuwen konden doorstaan? Het oosten heeft het onderricht van de kerkvaders zeer trouw bewaard. Het monastieke leven dat het westen via hen ontving, bracht in de hele Kerk de contemplatie tot leven. Zouden de christenen van het westen zich meer open kunnen stellen voor deze schatten?

De christenen van de Reformatie hebben bepaalde werkelijkheden van het evangelie nadrukkelijk onderstreept: God schenkt ons zijn liefde onvoorwaardelijk; in zijn Woord komt Hij een ieder tegemoet die daarnaar luistert en handelt; het eenvoudige vertrouwen van het geloof leidt tot de vrijheid van de kinderen van God; samen zingen helpt om het Woord van God te verinnerlijken. Zijn dit geen waarden die wezenlijk zijn voor alle christenen?

De katholieke kerk bleef door de geschiedenis heen de universaliteit van de gemeenschap in Christus zichtbaar maken. Onophoudelijk zocht zij naar de juiste balans tussen de Kerk op plaatselijk niveau en de universele Kerk. De één kan niet zonder de ander bestaan. Een ambt dat gemeenschap dient op alle niveaus, hielp om overeenstemming van geloof te bewaren. Zouden allen die gedoopt zijn niet nog verder kunnen groeien in het begrip van dit ambt?

Afgezien van de uitwisseling tussen de verschillende christelijke tradities, is het ook dringend nodig dat die uitwisseling van gaven zich verdiept tussen de continenten. De kerken van de andere continenten hebben bijvoorbeeld veel te geven aan de christenen van Europa. Na alles wat deze kerken van Europa ontvingen, kunnen zij haar vandaag de dag het evangelie met nieuwe oren doen horen.

De getuigen en de martelaren van Christus voeren ons mee naar één unieke gemeenschap. Zij geven voeding aan onze hoop en aan onze vastberadenheid om te zoeken naar de zichtbare eenheid tussen alle christenen.

Van 10 tot en met 14 oktober 2007 vond een ontmoeting plaats van jongeren uit Latijns-Amerika in de Boliviaanse stad Cochabamba. Er ging een maandenlange voorbereiding aan vooraf in de kerkgemeenschappen en gezinnen van de stad en haar omgeving. De ontmoeting bracht 7000 deelnemers samen uit verschillende delen van Bolivia, alle landen van Latijns-Amerika en uit enkele Europese landen. Deze ‘Brief uit Cochabamba’ voor het jaar 2008 werd gepubliceerd tijdens de Europese jongerenontmoeting in Genève, eind december 2007.

Brief uit Taizé

nr. 258 speciale editie

BRIEF 2008

Brief uit Cochabamba

HET VUUR VAN DE VERZOENING

Toen wij in Bolivia bij elkaar waren met jongeren uit alle landen van Latijns-Amerika, stonden wij voor de vraag: Uit welke bronnen van hoop kunnen wij in deze tijd putten?

De bevolking van Bolivia kent grote sociale en etnische verschillen. Toch zoekt zij naar wegen om de conflicten achter zich te laten en te werken aan meer vrede en gerechtigheid.

Op veel plaatsen in deze wereld komen de actuele spanningen voort uit ongehelede wonden uit het verleden. Hoe kunnen we hiervoor genezing vinden als, in de confrontatie met onrechtvaardige situaties, een gevoel van onmacht ons steeds vaker bekruipt?

De jongeren die in Cochabamba bij elkaar kwamen, hebben laten zien dat verscheidenheid een belofte van wederzijdse verrijking en vreugde in zich draagt en zeker niet per se hoeft te leiden tot scheiding of rivaliteit.¹

In Bolivia ontmoetten wij moedige gelovigen die met heel hun wezen gehoor gaven aan de oproep van het evangelie om te vechten voor verzoening, vanuit een verzoend hart.

¹ Toen de jongeren van het platteland in Cochabamba aankwamen, werd dat een feest van kleuren, door hun traditionele kleding! Het was prachtig om te zien dat jongeren uit alle streken van Bolivia elkaar konden ontmoeten: jongeren uit het vlakke land en uit de bergen, uit de stad en van het platteland. Deze ontmoeting heeft laten zien dat jongeren, door hun manier van leven, kunnen bijdragen aan het ontstaan van een sfeer van verzoening op microniveau. Steeds meer christenen in Bolivia proberen bij hun geloofsverklaring beter rekening te houden met de traditionele culturele en religieuze waarden, zodat het evangelie in hun land werkelijk een verzoenende kracht kan zijn.

De kracht om te vechten voor verzoening, vanuit een verzoend hart, putten wij uit onze persoonlijke relatie met de levende God. Zonder innerlijk leven kunnen we niet consequent trouw blijven aan onze eigen voor-nemens. In God vinden we vreugde, hoop en volheid van leven.

Heeft God niet zelf de eerste stap naar ons toe gezet? Met de komst van Christus gaat God een wederzijdse relatie aan met ieder mens. Terwijl Hij groter blijft dan wij kunnen bevatten, komt God toch heel dichtbij.

Uit liefde wilde Hij delen in ons bestaan. Hij is mens geworden. Sterker nog: door zijn leven te geven aan het kruis, neemt Jezus vrijwillig de laagste plaats in.² Door op zich te nemen wat ons van God scheidt, aanvaardt Hij niet alleen onszelf als persoon, maar heel de mensheid.³ En in ruil daarvoor geeft Hij ons zijn eigen leven.⁴ Hierdoor is er in de schepping een proces van omvorming in gang gezet.⁵

In ons gebed voltrekt zich een wederzijdse ‘uitwisseling’ met God: Hij neemt zijn intrek bij ons door zijn heilige Geest, en Christus geeft zich aan ons in zijn woord en in de sacramenten. Op onze beurt, kunnen wij alles wat er in ons is aan Hem toevertrouwen.⁶

Is dit niet het vuur dat Christus op aarde ontstoken heeft en dat nu al in ons brandt?

VRIENDSCHAP VERBREDEN

Wij kunnen het vuur van de verzoening niet inperken. Het verlicht een weg die ons vrede doet bewerken, ver weg en dichtbij.⁷

Als wij beseffen wat God voor ons doet, beïnvloedt dat ook onze onderlinge relaties. Wij zullen authentieke relaties met anderen kunnen aangaan en in staat zijn tot een wederzijdse ‘uitwisseling’ van ons leven, waarin wij geven en ontvangen.

Het evangelie nodigt ons uit om zelf de eerste stap te zetten naar de ander, zonder dat wij van tevoren weten of de relatie wederkerig zal zijn.

In sommige situaties, in het bijzonder bij verbroken relaties, kan het lijken alsof verzoening onbereikbaar is. Dan is het goed om te beseffen dat het verlangen naar verzoening er al een begin van is. Christus neemt alles dat uitzichtloos lijkt op zich en wij kunnen aan Hem toevertrouwen wat

² Voor Paulus omvat de verzoening die Christus tot stand bracht, heel de schepping. Hij werd gezonden om “alles met zich te verzoenen, alles op aarde en alles in de hemel” (Kolossenzen 1:20). “Hij die de gestalte van God had, hield zijn gelijkheid aan God niet vast, maar deed er afstand van. Hij nam de gestalte aan van een slaaf en werd gelijk aan een mens” (Filippenzen 2:6-7).

³ In een poëtische taal, geïnspireerd door het overwegen van de Schrift, zingt de orthodoxe liturgie op het Kerstfeest: “De Schepper zag dat de mens die zijn handen hadden geschapen, verloren was. Hij daalde af, de hemel openscheurend. Hij werd geboren uit de heilige, onbevleete Maagd en aanvaardde zo, in zijn lichaam, heel de mensheid.”

⁴ Een christen uit de tweede eeuw, Irenaeus van Lyon, ging zover dat hij zei: “Vanwege zijn oneindige liefde, werd Christus zoals wij, om ons helemaal om te vormen naar zijn beeld.”

⁵ De heilige Geest is de ziel van de schepping: “De wereld zou nooit zo mooi kunnen blijven als wij haar nu zien, zonder de kracht van de Geest (...). Zij is overal aanwezig en draagt alle dingen in de hemel en op aarde. Zij houdt alles in stand en geeft levenskracht” (uit: Johannes Calvijn, *Instituties van de christelijke godsdienst* I, XIII, 14).

⁶ Onze relatie met God wordt niet altijd beleefd op gevoelsniveau. De aanwezigheid van de heilige Geest in ons reikt veel dieper. Zelfs zonder ook maar iets te voelen, kunnen wij bidden. Al is het maar met een heel eenvoudig gebaar: neerknielen en onze handen openleggen. Dan komt God al naar ons toe.

⁷ Christus zendt de mensen die Hij roept de wereld in. Zie Marcus 1:17.

Brief aan wie Christus wil volgen

In het evangelie horen we Jezus’ oproep: “Volg Mij!” Is het mogelijk om die oproep te beantwoorden met een engagement dat heel mijn leven omvat?

We verlangen allemaal naar een gelukkige toekomst. Maar we kunnen de indruk hebben dat we zo bepaald worden door wat ons inperkt, dat ontmoediging ons soms in haar greep krijgt.

Toch is God aanwezig: “Het koninkrijk van God is nabij” (Marcus 1:15). We worden zijn aanwezigheid gewaar wanneer we de situaties van ons leven aanvaarden zoals ze zijn en we vandaaruit gaan creëren.

Niemand wil verzanden in dromen over een geïdealiseerd bestaan. We worden uitgenodigd onszelf te aanvaarden in wat we zijn en ook in wat we niet zijn.

Zoeken naar een gelukkige toekomst betekent keuzes maken.

Sommigen maken moedige keuzes om Christus te volgen in hun gezinsleven, in de maatschappij of door inzet voor anderen. Anderen vragen zich af hoe zij Christus kunnen volgen door de weg van het celibaat te kiezen.

Van harte zou ik ieder die zo’n keuze voor het leven overweegt, moed in willen spreken:

Het kan zijn dat er ten aanzien van zo’n verbintenis twijfels in je leven. Maar als je dieper gaat, dan vind je de vreugde om jezelf helemaal te geven. Gelukkig wie niet buigt voor de angst, maar zichzelf

toevertrouwt aan de aanwezigheid van de heilige Geest.

Misschien heb je er moeite mee om te geloven dat God jou persoonlijk roept en dat Hij van jou verwacht dat je je laat liefhebben. Jouw bestaan is kostbaar in zijn ogen.

Als God je roept, betekent dat niet dat Hij je voorschrijft wat je moet doen. Zijn roepen is in de eerste plaats een ontmoeting met jou. Laat je door Christus welkom heten en je zult ontdekken welke weg je moet nemen.

God nodigt je uit tot vrijheid. Hij maakt je niet tot een passief wezen. Door zijn heilige Geest woont God in jou, maar dat betekent niet dat Hij jouw plaats inneemt. Integendeel, Hij doet onvermoede krachten in jou ontwaken.

Als je jong bent, kan het zijn dat je bang bent en dat je geneigd bent geen keuzes te maken om zo alle mogelijkheden open te houden. Maar hoe zou je vervulling kunnen vinden als je op het kruispunt blijft staan?

Aanvaard dat er onvervulde verlangens in je leven en zelfs onopgeloste vragen. Vertrouw je toe en leg je hart open. Er zijn in de Kerk mensen die naar je kunnen luisteren. Als je zo een tijdlang begeleid wordt, kan inzicht in je groeien in hoe je jezelf helemaal kunt geven.

In het volgen van Christus zijn we niet alleen. We worden gedragen door dat geheim van gemeenschap dat de Kerk is. In haar wordt ons ‘ja’ tot lofzang.

Het kan een stamelende lofzang zijn, zelfs één die opstijgt uit onze nood. Maar deze lofzang kan uiteindelijk worden tot een bron van opspringende vreugde voor heel ons leven.

genezing nodig heeft. Dat maakt ons bereid om alle mogelijkheden aan te grijpen voor een stap op weg naar een oplossing, hoe klein die ook is.

Verzoening kan leiden tot een wezenlijke omvorming van onze maatschappij. De Geest van Christus vernieuwt het aanschijn van de aarde. Laat je meevoeren in de dynamiek van de opstanding! We moeten ons niet laten ontmoedigen door de complexiteit van de problemen. Laten we niet vergeten dat we in het klein kunnen beginnen.⁸

De gemeenschap van de Kerk ondersteunt ons. Het is een plaats waar iedereen elkaar in vriendschap kan ontmoeten.⁹ “De Kerk is voor ons als een moeder die naar haar kinderen luistert. Zij ontvangt ons met open armen, zij geeft troost.”¹⁰ Deze woorden van een jongere uit Latijns-Amerika stellen ons de vraag: Zijn wij in staat om Gods barmhartigheid te weerspiegelen?

Zijn wij in conflictsituaties in staat om naar de ander te luisteren? Dan zouden veel scheidingen minder pijnlijk zijn.¹¹ Laten we ernaar streven om ons in de ander te verplaatsen.

Zijn wij in staat om te werken aan een eerlijke verdeling van de welvaart? Laten we niet bang zijn om onze levensstijl te bevragen met het oog op meer eenvoud, solidariteit met de allerarmsten en een grotere zorg voor de schepping.

Kunnen wij anderen bijstaan die armer zijn dan wij? Als wij met hen delen, ontstaat er een wederzijdse uitwisseling: zij doen ons boven onszelf uitstijgen, doordat ze ons meevoeren in vrijgevigheid. Meer nog: door hun gebrek, helpen zij ons om onze eigen kwetsbaarheid te aanvaarden. Door zo’n engagement kunnen wij bijdragen aan meer respect voor de waardigheid van ieder mens.

Durven wij het aan om te vergeven? Bestaat er een andere manier om de cyclus te doorbreken die ervoor zorgt dat er steeds weer mensen worden gekrenkt?¹² Het gaat er niet om dat wij de wonden uit het verleden vergeten, noch dat wij onze ogen sluiten voor onrechtvaardige situaties in deze tijd. Maar het evangelie roept ons op om, door de vergeving, uit te groeien boven de herinnering aan onze pijn. Wij worden zelfs uitgenodigd om voorbij te gaan aan de verwachting dat wij iets terug krijgen. Juist daarin ervaren wij de vrijheid van de kinderen van God.

Ja wij willen vechten voor verzoening, vanuit een verzoend hart. Wij willen mensen zijn die hartstochtelijk streven naar gemeenschap, die in staat zijn om onze vriendschap onbegrensd te verbreden.

⁸ Zie Lucas 10:1-16.

⁹ Roxana, een jonge vrouw uit Bolivia, beschrijft de rol die de Kerk heeft geprobeerd te spelen bij de oplossing van de grote maatschappelijke spanningen die Bolivia recentelijk ondervond: “Door welke oorzaken ondervindt een volk ruzie, woede en ongeluk? Door een gebrek aan liefde? Door het gevoel van onmacht bij hen die weten dat er niet naar hun stem wordt geluisterd? Als je wilt delen in het lijden van een volk, besef je dat het nodig is om je vast te houden aan de hoop die van God komt. Dus gingen de deuren van de kerken open voor onophoudelijk gebed, de klokken luidden om de bewoners van verschillende wijken uit te nodigen voor informatiebijeenkomsten. De jongeren hebben de kracht van eenheid, solidariteit en vriendschap ontdekt. Wij jongeren zijn de levensader van de Kerk. Onze medewerking en onze energie zijn onmisbaar.”

¹⁰ God zegt: “Kan een vrouw haar zuigeling vergeten of harteloos zijn tegen het kind dat zij droeg? Zelfs al zou zij het vergeten, ik vergeet jou nooit” (Jesaja 49:15).

¹¹ Het is heel belangrijk om goed naar elkaar te luisteren, zowel in persoonlijke relaties als op maatschappelijk niveau, zelfs in internationale betrekkingen tussen volken en werelddelen.

¹² Eén van de verrassingen van de ontmoeting in Cochabamba was de aanwezigheid van vele jongeren uit Chili, terwijl dit land een zeer conflictueuze relatie heeft met haar buurland Bolivia. Op de laatste dag van de ontmoeting, stonden de jonge Chilenen erop dat ze zonder ophoud een gebaar van verzoening zouden maken naar de jongeren uit Bolivia. Dit gebeurde door het aanbieden van een open brief, waarin vergeving werd gevraagd voor alle conflicten in heden en verleden.

fr. Alois